

Технологія постановки мети уроку

Під час навчального процесу перед нами стоїть запитання, які результати ми хочемо отримати? Відповідь на перший погляд проста. Вивчаючи той чи інший розділ курсу, вчитель звичайно ставить перед собою мету добитися, щоб учні зрозуміли, засвоїли його зміст, отримали визначені знання і вміли їх застосовувати.

Але що означає "зрозуміти", "засвоїти", "застосувати"? Яким чином вчитель може судити про те, що поставлена ним мета досягнута? Якщо є надійний спосіб переконатися в тому, що мета досягнута чи не досягнута, то вчитель може бути впевнений у правильності своїх методів, результативності своєї праці чи отримати достовірні дані про те, що його робота потребує корекції.

Зупинимось на типових способах постановки мети, які поширені в практиці вчителів.

1. Визначення мети через зміст матеріалу, що вивчається

Наприклад: "Вивчити явище електромагнітної індукції", або "вивчити теорему Вієта", або "вивчити зміст таких-то розділів". Що дає така постановка мети? Тільки одне - вказівку на область, що охоплюється уроком або серією уроків. Виходячи із такого формулювання мети, не можна судити про досягнення цієї мети. Звідси такий спосіб постановки мети, явно не достатній.

2. Визначення мети через діяльність вчителя

Наприклад: "Ознайомити учнів з принципом дії двигуна внутрішнього згорання "або " продемонструвати прийоми читання умовних позначень на географічній карті." Такий спосіб постановки мети - "від учителя" - зосереджений на його власній діяльності і складає враження впорядкування в роботі. Однак вчитель планує свої дії, не маючи можливості звірити їх наслідки з реальними результатами навчання, так як ці результати не передбачені даним способом постановки мети.

3. Постановка мети через внутрішні процеси інтелектуального, емоційного, особистого розвитку учня

Наприклад: "формувані вміння аналізувати явища, що спостерігаються", "розвивати вміння виразного читання", "формувані вміння самостійного аналізу умови і знаходження способу розв'язку математичної задачі", або "формувані інтерес ..." і т.д. В формуванні такого роду ми дізнаємося про узагальнені навчальні цілі - на рівні школи, навчального предмету або циклу предметів, але не на рівні уроку чи навіть серії уроків.

4. Постановка мети через навчальну діяльність учнів

Наприклад: "мета уроку - розв'язування задач на знаходження коренів квадратного рівняння", або "дослідження кліткової структури рослин".

На перший погляд таке формулювання мети вносить визначеність в плануванні і проведенні уроку. Однак і тут із поля зору випадає важливий момент - очікуваний результат навчання, його наслідки. Цей результат є не що інше, як певні зрушення в розвитку учня, яке знаходить відображення в тій чи іншій його діяльності.

Отже, підводячи висновок попередньо сказаного, спосіб постановки мети повинен полягати в тому, що мета навчання повинна формулюватися через результати навчання, що виражаються в діях учнів, при чому таких, в яких вчитель або інша особа може надійно переконатися.

В першу чергу слід звернути увагу на **концентрацію зусиль на головному**. Приступаючи до вивчення з дітьми цілого розділу чи теми вчитель не тільки виділяє і конкретизує цілі, але і впорядковує їх, визначаючи першочергові завдання, порядок і перспективи подальшої роботи.

В навчальній меті має бути визначено чого має досягти учень в кінці кожного уроку, теми через рівні навченості. Чи це має бути на рівні найнижчому: розрізнення чи запам'ятовування, розумінні, застосуванні.

Зупинимось на **конкретизації мети**. Так, мета "вивчити використання символічних позначень на кліматичній карті" може бути розгорнута в перелік можливих навчальних результатів.

Учень: 1) відтворює по пам'яті символи, що використовуються

на карті;

2) впізнає символи на карті;

3) читає карту, користуючись символами;

4) складає карту, використовуючи символи;

5) по даній карті, користуючись символами, дає прогноз погоди.

Із цього прикладу видно, що загальну навчальну мету можна з однієї сторони звести до простих результатів нижчого пізнавального рівня як 1) і 2) - відтворення і розрізнення, а з другої її можна розвернути в широкий перелік навчальних результатів вищих рівнів навченості.

Наведено орієнтований перелік дієслів для формування загальних навчальних цілей: аналізувати; обчислювати; висловлювати; демонструвати; знати; використовувати; розуміти; створювати.

Перелік дієслів для конкретизованих навчальних цілей можна поділити на декілька видів

- 1) "творчого" типу: видозмінювати; модифікувати; перегруповувати; перебудовувати; передбачити; поставити запитання; синтезувати; спростити; систематизувати;
- 2) дієслова для визначення мети в області усного і письмового мовлення: виділити; виразити в словесній формі; записати; позначити; підвести підсумок; підкреслити; продекламувати; прочитати; розкласти на склади; розказати.
- 3) Дієслова для визначення мети в сфері міжособистої взаємодії: вступити в контакт; висловити думку; висловити погодження і непогодження ; висловити похвалу, і т.д.

Приклад "Навчити дітей розрізняти види чотирикутників", "Сформувати вміння в учнів розв'язувати найпростіші задачі з використанням т. Піфагора."